Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain sekä hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 142/2016 vp)

Nokia Oyj:lle on varattu mahdollisuus esittää lausunto otsikkoasiassa. Nokia Oyj esittää lausuntonaan seuraavaa.

Uusien säännöksien yleinen tavoite – veronkierron vastustaminen – on kannatettava ja suomalaisen yrityselämän intressissä. Suomalaisessa yrityskulttuurissa toimintatavat ovat olleet maltillisia ja on mahdollista, että ulkomaiset kilpailijat ovat joissain tilanteissa saaneet omilla toimillaan epäoikeudenmukaisen kilpailuedun.

Kansainvälisten sääntöjen uudistamisessa tärkeänä tavoitteena tulisi kuitenkin olla, että säännöt eivät heikentäisi suomalaisten yritysten kilpailukykyä tai muutoin aiheuttaisi suhteetonta haittaa suomalaisille yrityksille.

Seuraavassa on kuvattu, miten esitetyt säännökset voivat vaikuttaa negatiivisesti suomalaisiin yrityksiin. Koska kyse on direktiivin täytäntöönpanosta, suomalaisen lainsäätäjän liikkumavara on suhteellisen vähäinen. Lausunnossa ehdotetaan, miten tätä liikkumavaraa voitaisiin soveltaa siten, että tavoite suomalaisten yritysten suojaamisesta voitaisiin ottaa huomioon.

Liikesalaisuuksien suoja

Ehdotetut säännökset johtaisivat vakavaan riskiin suomalaisten yritysten liikesalaisuuksien paljastumisesta. Kansainvälisten kokemusten valossa on epärealistista odottaa, että viranomaisten välillä vaihdettu tieto jäisi kaikissa maissa aina vain viranomaisten tietoon. Viranomaiset voivat luovuttaa tiedot yrityksen kilpailijoille, tiedotusvälineille tai asiakkaille. On mahdollista, että toisissa valtioissa säädetään tulevaisuudessa lailla tietojen julkisuudesta. Seuraavien tietojen väärinkäyttö tai julkaiseminen olisi erityisen haitallista.

Arvoa luovat tekijät ja arvoketjut

Siirtohinnoitteludokumentaatioon olisi esityksen mukaan sisällytettävä selostus konsernin liiketoiminnasta (VML 14.1 b §). Tähän kuuluisi selostus konsernin kannalta tärkeistä, tuloa tuottavista ja arvoa luovista tekijöistä (drivers of business profit). Lisäksi kuvaukseen olisi sisällytettävä selostus konsernin liikevaihdolla mitattuna viiden suurimman tuotteen ja tarjotun palvelun tuotanto- ja toimitusketjusta. Vastaava kuvaus olisi sisällytettävä myös sellaisista tuotteista ja tarjotuista palveluista, joiden osuus liikevaihdosta on enemmän kuin viisi prosenttia. Selostukseen olisi sisällyttävä tieto kyseisten tuotteiden ja palveluiden pääasiallisista maantieteellisistä markkinoista.

Tällaiseen tietoon sisältyy usein liikesalaisuuksia, ja tiedon suojaaminen on tärkeää yrityksen kilpailuaseman turvaamiseksi. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä tulisi yksiselitteisesti todeta, että dokumentaatiossa ei edellytetä yksityiskohtaisia tietoja. Esimerkiksi liiketoimintaan yleisesti liittyvien arvoa luovien tekijöiden ja arvoketjun yleisluonteinen kuvauksen tulisi olla riittävää. Tuotteiden ja palveluiden esittämisen tulisi olla mahdollista myös tuoteryhmän tai tuotelinjan mukaisesti.

On huomattava, että ehdotettujen säännösten esikuvana oleva BEPS Action Plan 13 edellyttää, että siirtohinnoitteludokumentointiin sisällytetään yleisluonteinen kuvaus liiketoiminnasta (”*general* written

description of MNE's business"). Esitetyssä VML 14 b §:ssä ei ole nimenomaan mainittu, että kuvaus voi olla yleisluonteinen. VML 14 §:n sanamuotoa tulisi korjata siten, että kuvaus voi olla yleisluontoinen.

Maakohtaiseen raportointiin sisältyvät tiedot

Verotuksen maakohtaisen raportin sisällössä (VML 14 e §): Maakohtaisiin tietoihin on sisällytettävä tulot sekä voitto tai tappio ennen veroja. On mahdollista, että maakohtaisista tulostiedoista voi päätellä myös yksittäisen projektin tuloksen, tai yksittäisen asiakkaan kannattavuuden tai valtiosta ansaitseman tuloksen. Näiden tietojen päätyminen kilpailijoille tai asiakkaille vaikuttaa negatiivisesti yritykseen. Tämä ongelma koskee erityisesti maita, joissa yrityksen toiminta on pienehköä ja saattaa käsittää vain yhden asiakkaan tai projektin. Maakohtaisen raportoinnin rajaaminen mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi vain konsernin suurimpiin toimintamaihin saattaisi ehkäistä tätä riskiä.

Ennakolliset ratkaisut ja sopimukset

Ehdotetun VML 14 b §:n mukaan siirtohinnoittelun dokumentointiin tulisi sisällyttää konsernia koskevat tiedot rajat ylittävää tulon allokointia koskevista verotuksen ennakollisista kannanotoista ja sopimuksista. Näistä tulisi esittää listaus sekä lyhyt kuvaus.

Siirtohinnoittelun ennakollisten ratkaisujen tavoite on lisätä toiminnan ennustettavuutta ja oikeusvarmuutta. Yhtiöt joutuvat solmimaan niitä, sillä siirtohinnoitteluun liittyy syvää oikeudellista epävarmuutta ja koska taloudelliset seuraukset siirtohinnoitteluun liittyvästä kaksinkertaisesta verotuksesta ja rangaistusmaksuista voivat olla vakavat.

Ennakollinen sopiminen verohallintojen kanssa on hyvin työlästä ja vie käytännössä pitkän ajan. Saadakseen mahdollisimman tarkan kuvan ratkaistavasta tilanteesta veroviranomaiset edellyttävät laajoja ja yksityiskohtaisia kuvauksia yrityksestä, liiketoiminnasta, yrityksen tuotteista tai palveluista, arvoketjuista, toiminnoista ja riskeistä. Siten oikeusvarmuuden saavuttaminen ja investoinnin suojeleminen veroriskeiltä edellyttää yksityiskohtaisten tietojen ja jopa yrityksen ydinliikesalaisuuksien luovuttamista.

Kansainvälisen tietojenvaihdon perusoletuksena on pidettävä sitä, että kaikki puheena olevassa HE:ssä raportoitaviksi vaaditut tiedot tulevat päätymään kaikkien maiden käytettäviksi joko automaattisen tietojenvaihdon puitteissa tai erikseen pyydettäessä. Liikesalaisuuksien leviämisen ehkäisemiseksi eduskunnan tulisi huomioida säädettävässä laissa ja HE:ssä sekä ohjeistaa verohallintoa, että OECD:n BEPS-ohjeita ja direktiivin mukaisia maakohtaisia raportointivaatimuksia tulisi Suomessa tulkita mahdollisimman supistavasti. Suomalaisella verohallinnolla saattaa olla tavoitteena laajentava tulkinta, jotta tietojen saaminen kotimaan veroviranomaisten käyttöön olisi mahdollisimman vaivatonta. Kaikki tarvittavat tiedot on kuitenkin mahdollista saada verotarkastuksen yhteydessä, jolloin tarpeellinen salassapitoedellytys on helpompi toteuttaa.

Lisäksi lakiin tulisi kirjata edellytys, ettei Suomi jatka tietojenvaihtoa, jos salassapitoa ei voida taata tai tietovuoto on jonkun valtion osalta tapahtunut.

Säännöksiin tulee myös lisätä erikseen maininta, että maakohtaisella raportoinnilla kerättäviä tietoja ei saa käyttää siirtohintaoikaisujen pohjana. Tämä mainitaan direktiivissä erikseen, mutta HE:ssä lausutaan sen sijaan, että maakohtaisen raportin lisäksi olisi aina käytettävä muita tietolähteitä ja *tarvittaessa*

pyydettävä verovelvolliselta lisätietoja ennen kuin siirtohinnoittelua koskeva lisäys tehtäisiin verotettavaan tuloon. Tämä kohta on siis muutettava direktiivin mukaiseksi.

Raportointisäännösten voimaantulo jo tilikaudelta 2016

Maakohtaisen raportoinnin voimaantulon tavoiteaikataulu Suomessa oli alun perin, että tiedot annettaisiin ensimmäistä kertaa tilikaudelta 2017. Tähän aikatauluun viitattiin useissa aiemmissa HE-luonnoksissa ja konserniverokeskuksen kannanotoissa. Direktiivin yhtenäisen täytäntöönpanon vuoksi myös Suomessa joudutaan kuitenkin edellyttämään yrityksiltä uutta raportointia takautuvasti jo vuodelta 2016. Useat konsernit joutuvat keräämään ja yhdistelemään uusia tietoja useista toiminnanohjaus-järjestelmistä, ja raportoinnin laatiminen on suureksi osaksi käsityötä.

Raportointivaatimusten sisältö ei ole täysin yksiselitteinen ja jättää yrityksille jonkin verran tulkinnanvaraa. Tätä tulkinnanvaraa kehotetaan HE:ssä soveltamaan johdonmukaisesti. Käytännössä raportointi tulee olemaan sekä laatijoille että vastaanottajille oppimisprosessi, mihin viittaa myös OECD:n viranomaisille varaama tilaisuus arvioida vaatimuksia uudelleen vuonna 2020, kun käytäntöä on olemassa muutamalta vuodelta. Yrityksille voi myös tulla tilanne, että alkuperäisiin raportointitapojen valintoihin on järkevää tehdä parannuksia, mikä voi osittain tapahtua johdonmukaisuuden kustannuksella.

Suomalaisten yritysten kannalta olisi näistä syistä kohtuullista, jos HE sisältäisi kannanoton, että säännösten laiminlyöntisanktioita ei sovellettaisi täysimääräisesti vielä ensimmäisinä vuosina.